

Otázky „na tělo“ o energeticky úsporném stavění

Author: Stanislav Müller / DrevoPortal.cz | Published: 14.09.2011

Označení „nízkoenergetický“ nebo „pasivní dům“ je dnes prakticky synonymem pro moderní bydlení. Za posledních deset let se toto téma posunulo z kruhů vášnivých teoretiků do reálné podoby, kterou respektují odborníci i legislativa. Naše republika se již může pochlubit celou řadou zajímavých projektů. Firmy, které byly před několika lety pionýry v této oblasti výstavby, jsou dnes vyspělé společnosti s jasnými cíli a zaručenou kvalitou.

Jedna společnost mezi ostatními přesto vyniká a je jednou z předních společností, které se významně podílí na prosazování pasivního standardu v České republice. Právě díky výjimečnému přístupu společnosti JRD s.r.o. jsme se rozhodli položit několik otázek jejímu zakladateli a zároveň řediteli Janu Řežábovi.

V posledních dvou desítkách let se české stavebnictví vrhlo, někdy možná zbrklým, úprkem vpřed. Kdybyste se měl vrátit zpátky do porevolučních let, co byste udělal jinak? Co si myslíte, že byla chyba nebo jaká cesta by byla vhodnější pro tehdejší budoucnost a dnešní současnost pasivních budov?

Zprvu mi dovoluje upřesnění: JRD funguje na trhu 8 let s přípravou prvního projektu tedy celkem 10, to nejsou už porevoluční léta, ale začátky energeticky úsporného stavění ano. Když si promítnu jednotlivé projekty do doby, v které vznikaly, neměl bych nic zásadního. Již od počátku jsme zvolili cestu - každý jednotlivý byt minimálně nízkoenergetický a posun do energeticky pasivního standardu je dán celkovým objemem budovy. Základní konstrukční a technologický standard máme stanoven náročný již od počátku a stále jej zefektivňujeme a zkvalitňujeme...

Co bych byl rád, kdyby přišlo dříve, by byla možnost řešit vzduchotěsnost objektů, ale dostupné materiály a měřicí zařízení tu dříve nebyla dostupná. Ve „vzduchotěsném“ stavění vidím jednu z malých revolucí oproti „klasické stavařině“.

Výhody nízkoenergetického a pasivního bydlení jsou dnes myslím všem dobře známé, přesto stále mezi lidmi koluje řada mýtů a pověr. Tyto mýty však mají logické základy. Zaměřením se na některé z nich. Řízené větrání respektive vzduchotechnika je technologie, která buď lidi jednoznačně nadchne anebo bezpečně odradí. Klíčovou roli hraje určitě strach a to strach z neznámého. Situace určitě není tak černobílá a na trhu se můžeme setkat s kvalitními zařízeními, ale i produkty, jež mezi lidmi určitě nešíří dobré jméno řízeného větrání. Mohl byste uvést kritéria, podle kterých Vaše společnost zvolila technologii, kterou používáte?

Větrání okny je nemožné dosáhnout kvalitních hygienických parametrů v interiéru a řízené větrání je nutností. Zkusil jsem to sám s čidlem CO₂ přes noc v ložnici a abych docílil hygienických norem, musel jsem větrat každých 30 minut. Uznejte, že to je trochu nepohodlné. Řízené větrání přináší především zdraví a komfort“.

Již od počátku jsme zvolili dle nás špičku na poli malých VZT jednotek s rekuperací a to spolupráci s firmou ATREA. A to postupně i na vývoji těchto technologií. Je potřeba si uvědomit, že ještě před dvěma lety tu nebyly realizace bytových domů od jiných developerů, proto spolupráce s těmi nejlepšími firmami v oboru a to i na poli vývoje byla nutností.

Co se týče mýtů, jsou to opravdu historické mediální kachny, ke kterým nemá smysl se vyjadřovat, nejlépe je si takový byt na chvíli vyzkoušet a pak pochybovač pochopí. I proto jsme otevřeli energeticky pasivní „byt na zkoušku“, kde si můžete i pár dní pobýt.

Nejčastějšími argumenty odpůrců řízeného větrání je obava z přísunu vzduchu, který bude znehodnocen roztoči a sporama plísni usazených v rozvodech vzduchu. Jsou tyto obavy oprávněné?

V bytě kde není řízené větrání je právě prostředí pro rozvoj plísni a roztočů ideální, vzduch se po utěsnění novými okny nehýbe a není čerstvý.

S ničím podobným jsme se v našich projektech nesetkali. Jde právě o tu historickou „kachnu“, protože větráním čerstvým vzduchem se naopak těchto škodlivin zbavujete. Asi jde o nepochopení větrání versus klimatizace, kde toto může nastávat.

Vytvoření zdravého prostředí je právě jednou z významných výhod nízkoenergetického bydlení s řízeným větráním. A tím nemám na mysli jen velmi příjemný pocit stále čerstvého vzduchu spojený s nízkými hladinami CO₂. Dnešní řízené větrání zajišťuje i další funkce, aniž bychom si je plně uvědomovali. Je to například optimalizace vlhkosti vzduchu odstranění průvanů, odfiltrování naprosté většiny prachu ze vzduchu nebo snížení hladiny hlukových emisí. Uzavřené okno s trojskly, totiž propouští mnohem méně hluku než obyčejná okna s dvojskly.

Možná moje otázky působí dojmem, že jsem nepříznivcem této technologie. To však není pravdou. Sám jste v jednom ze svých rozhovorů uvedl, že nízkoenergetické a pasivní domy musí obsahovat řízené větrání. Tato skutečnost pak přisuzuje větracím systémům obrovskou moc a tak věřím, že jsou otázky „bez obalu“ na místě. Domníváte se, že bude v budoucnosti existovat způsob efektivního větrání bez pomoci strojů? Mám na mysli principy větrání inspirované přírodou, jako například termiště a podobně.

Jde o alternativu, která je řešitelná u výjimečných objektů, typu rekreační, nebo naopak velké typu Národní technická knihovna. Jako uživatelé však vyžadujeme maximální pohodlí obsluhy a tak mi přijde tato cesta mimo hlavní proud. Řešení rekuperace je v tomto systému velmi obtížné a bez rekuperace energeticky úsporný dům postrádá smysl.

Objekty s minimalizovanými tepelnými ztrátami jsou bezpochyby jedinou cestou do budoucnosti a potvrzují to i požadavky evropské směrnice. Určitě ale není vhodné hnát se za zelenými čísly hlava nehlava. Stále častěji se hovoří o hodnocení celého životního cyklu budovy. Mohl byste nám toto téma trochu přiblížit?

Spotřeba energie provozem budovy je nejvyšší položkou za dobu provozu budovy a je proto první na řadě ji řešit. Proto energeticky úsporné domy. Dále nesmíme zapomenout na tzv. šedou energii, kterou jsme museli vynaložit na její stavbu, renovaci, rekonstrukci a demolici. Proto je důležité sledovat i to z čeho je stavba postavena, jak je variabilní, jak dlouho bude sloužit atd. Ale to je na trochu delší povídání přesahující prostor tohoto rozhovoru.

Do roku 2020 zbývá relativně dost času, ale z pohledu rychlosti rozvoje našeho stavebnictví, to zase tolik času není. Všichni dnes víme, že po roce 2020, by se v naší zemi neměli stavět jiné domy než pasivní nebo nulové. Tento požadavek se tváří dost jednoznačně. Pokud je mi ale známo, není ještě zcela jasné, jakým způsobem se budou parametry budov zjišťovat a jaká budou konkrétní kritéria. V tomto světle vyznívá požadavek směrnice pouze jako nekonkrétní přání snížit energetickou náročnost budov na minimální hodnoty. Mohl byste moje úvahy uvést na pravou míru?

Upřesnění evropské směrnice EPBD2, která stanovuje, že po roce 2020, je nutné stavět pouze budovy s téměř nulovou spotřebou energií, vidím jako hlavní téma normotvorby současného stavebnictví. Je velmi ambiciózní a zatím neupřesněná technicky. Osobně se angažuji prostřednictvím České rady pro šetrné budovy a Centra pasivního domu prostřednictvím iniciativy Šance pro budovy a to přijmout a aplikovat tuto směrnici:

- reálně pro naše podmínky zeměpisné,
- technicky reálné,
- ale přesto dostatečně náročné a motivující rozvoj a environmentálně šetrný přístup výstavby.

Základní složitou nuanci vidím ve stanovení podílu primárních energií a energií z OZE (obnovitelné zdroje energie) pro provoz budovy.

Toto vše je potřeba skloubit tak, aby tato směrnice byla motorem reálného růstu úrovně stavebnictví, kvality staveb a ochrany životního prostředí.

Je mnoho témat, kterým je ještě potřeba věnovat pozornost. Jedině otevřením věcné diskuze můžeme společně nastavit optimální podmínky, abychom v roce 2020 přeskočili vysoko nastavenou evropskou „latku“. Pokud Vás tato témata oslovují a chcete se na modernizaci českého stavebnictví aktivně podílet, přidejte se k iniciativě Šance pro budovy.

Zajímají Vás další otázky? Chcete se podělit s dalšími odborníky o Vaše zkušenosti? Pak navštivte 6. ročník odborné konference Dřevěné stavění, které probíhá v rámci doprovodného programu veletrhu ForWood 2011 a to 22. září od 10 hodin v konferenčním sále 1 v Letňanech. Téma „energie“ je jedním z nosných témat tohoto setkání.

14.09.2011 13:56, Stanislav Müller / DrevoPortal.cz